

Un cementiri potser no sembla un lloc idoni per prendre el te. Amb tot, a Berlín, entre més ciutats, s'ha posat de moda obrir cafeteries entre els murs de les necròpolis. Aquests locals ofereixen consol no solament a les famílies dels difunts, sinó també a la gent d'aquestes ciutats i als turistes que hi busquen pau i tranquil·litat.

Un cafè de mort

“**P**erò no s'ha amortallat cap mort, aquí, oi?” Ho preguntaven amb interès dues senyores grans des de davant de la vitrina que tracten d'esbrinar si hi havia hagut cap succecs d'interès. “I tant! Els cadàvers, els estenien just aquí al damunt”, responia la cambrera, Johanna Helmberger, reprimint un somriure.

No és el primer cop que es planteja aquesta pregunta a la cafeteria Café Strauss del barri berlinès de Kreuzberg; molts visitants pregunten el mateix. I la resposta no sembla sinó augmentar l'entusiasme de les dames. “Genial! Doncs tornarem”, feia una mentre pagava.

Helmberger, de 29 anys, té el local ple. Diversos grups de jubilats, una parella de mitjana edat, dues dones amb nadons i un home jove amb un ordinador portàtil. És un dia fred i plujós de novembre, i des de la cafeteria, situada a l'interior de les parets

d'un cementiri al barri de Kreuzberg, a Berlín, s'aprecia una vista de làpides humides i tombes de familiars. No sembla gaire festiu; els clients, però, enraonen alegrement.

Les cafeteries als cementiris són cada vegada més populars, no solament entre les persones que busquen consol i tracten de reconfortar-se amb cafè i dolços després de visitar la tomba d'un familiar. Els turistes també les visiten, així com alguns passejants que se les inclouen a la ruta. Algunes són modernes, com ara Café Strauss; d'altres són el local d'actuacions musicals i d'exposicions d'art, com Café Fritz a Hamburg o Atrium Café a Bristol, a l'oest d'Anglaterra.

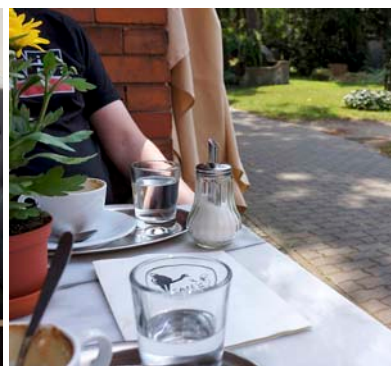
I a prop del famós cementiri de Zentralfriedhof, a Viena, la cafeteria Café Schloss Concordia serveix unes escalopes típiques o *Schnitzel* en un ambient tan solemne com l'entorn en què es troba.

Un lligam entre els vius i els morts. La cafeteria Strauss té la sobrietat d'un dipòsit de cadàvers combinada amb l'elegància austera d'una església, amb parets blanques, pilars quadrats i altes finestres arquejades. Els gerents, Olga i Martin Strauss, van obrir el negoci al cementiri de Friedrichswerderscher Friedhof al maig. Restauraren amb cura el local i el decoraren amb cadires de fusta fosca i gerres de cafè de llautó. La cafeteria ofereix el mateix menú que qualsevol altra: especialitats de te i cafè, un assortiment de pastissos i entrepans. L'única diferència és la proximitat a un gran nombre de difunts.

“Hi havia algunes persones, ben poques, a qui preocupava que els seus familiars no poguessin descansar en pau”, explicava Martin Strauss. Però la cafeteria ha resultat tan popular que ara alguns visitants s'interessen a demanar tombes que es puguin veure des de la terrassa.

Imatges del Café Strauss a Berlín, al barri de Kreuzberg. Baix, a l'esquerra, els gerents, Olga i Martin Strauss.

La cafeteria “crea un lligam meravellós entre el món dels vius i el dels morts. És una ajuda”, va escriure un dels clients al llibre de visites. Entre els clients, hi ha el jardiner del cementiri, els obrers que es cuiden de les làpides i el sacerdot del barri.

“Sempre es pensa en els qui han mort”, diu Bernd Bossman, l'actor de 53 anys que va ser el primer a obrir una cafeteria dins d'un cementiri a Berlín, Finovo, el 2006. “Però també cal tenir consideració pels qui tenen cura del cementiri i pels qui el visiten.” Explicava que els visitants necessiten menjar i beure, i anar al lavabo, però per sobre de tot, necessiten comunicar-se.

Un poti-poti d'estils diferents. Les taules de la cafeteria Bossman, al

cementiri de St. Matthäus, del districte berlinès de Schöneberg, es paren amb estovalles brodades a mà. Les figuretes i els objectes decoratius guarneixen els marcs de les finestres, i el mobiliari és una barreja d'estils.

“Tot són donacions de visitants, coses que ja no necessitaven o que algunes persones havien deixat en morir”, explicava Bossmann. De vegades, pot passar que un client begui cafè amb una tassa que era de la seva difunta àvia. Entre les tombes més famoses d'aquest cementiri hi ha les dels germans Grimm.

Les autoritats veuen les cafeteries com una manera d'atreure més visitants als cementiris, però aquestes tenen unes normes per garantir que la dignitat dels llocs es conservi. No es poden anunciar al carrer davant mateix

del cementiri, i l'horari d'obertura ha de ser el mateix que el del recinte sagrat. Es projecta obrir dues cafeteries més en alguns cementiris de Berlín, com ara al de Dorotheenstädtischer Friedhof, un cementiri famós al centre de la capital alemanya, on hi ha enterrats l'escriptor Heinrich Mann i el dramaturg Bertolt Brecht.

També hi ha plans per a una cafeteria a Munic. Tot i que es pot dir que estan de moda, aquestes cafeteries mai no atrauran una multitud de gent de festa. “Les persones que defugen la qüestió de la mort no en gaudirien gaire, de l'experiència”, conclou Bossmann.

Hiltrud Bontrup

© Der Spiegel

Traducció d'Alba Collado